

ЛИТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Виховання особистості: в 2 кн. Кн. 1: Особистісно – орієнтований підхід: теоретико – технологічні засади / І. Д. Бех – К.: Либідь, 2003 – 280 с.
2. Борщевський М. І. Духовні цінності як детермінанта громадянського виховання особистості. Цінності освіти та виховання / М. І. Борщевський – К.: 1997 – с. 21 – 25.
3. Круцевич Т. Ю. Управление физическим состоянием подростков в системе физического воспитания: Автореф. дисс. доктора наук по физическому воспитанию и спорту: 24.00.02 – Киев: 2000 – 52 с.
4. Національна доктрина розвитку освіти України // Урядовий кур'єр – 2001 - № 3 – с. 2 – 10.
5. Ярмаченко М. Д. Якості особистості Педагогічний словник / За редакцією дійсного члена АПН України Ярмаченка М. Д. – К.: Педагогічна думка, 2001 – 514 с.
6. De Charms R. Enhancing Motivation / R. De Charms – N – Y – 1986.
7. Futorny S. Actual issues of improving the process of student's physical education through the application of modern health – saving technologies – 2014 – p. 26 – 30.
8. Futorny S. An increased level students theoretical knowledge for building a physical fitness in the process of physical education – 2014 – p. 25 – 27.
9. Zanetta R. L. Bringing up students in the healthy lifestyle multiplier students program, Sao Paulo, Brazil / R. L. Zanetta, MRC Nobre, I. Lancarotte et all // Preventing chronic diseases – Sao Paulo, Brazil, 2008 – V. 5 – No 3 – p. 1 – 8.

УДК

Кузьменко В. Ю.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Автор зазначає, що професійна компетентність характеризує здібності фахівця з фізичної реабілітації самостійно ставити і вирішувати нові професійні завдання щодо реабілітаційної діяльності. У статті підкреслено, що з позицій сьогодення майбутній фахівець з фізичної реабілітації повинен володіти сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, уміти трансформувати отримані знання та працювати в команді, підвищувати професійну компетентність у сфері відновлення здоров'я людини.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, формування професійної компетентності, майбутні фахівці з фізичної реабілітації, вищі навчальні заклади.

Кузьменко В. Ю. Роль информационно-коммуникационных технологий в формировании профессиональной компетентности будущих специалистов по физической реабилитации в высших учебных заведениях.

Автор отмечает, что профессиональная компетентность характеризует способности специалиста по физической реабилитации самостоятельно ставить и решать новые профессиональные задания относительно реабилитационной деятельности. В статье подчеркнуто, что с позиций нынешнего времени будущий специалист по физической реабилитации должен владеть современными информационно-коммуникационными технологиями, уметь трансформировать полученные знания и работать в команде, повышать профессиональную компетентность в сфере возобновления здоровья человека.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, формирования профессиональной компетентности, будущие специалисты по физической реабилитации, высшие учебные заведения.

Kuzmenko V.Y. Role of information and communication technologies in formation of professional competence of the future experts in physical rehabilitation in higher education.

The author notes that professional competence describes the ability of a specialist in physical rehabilitation independently set and solve new professional task of rehabilitation measures.

Higher physical education entered a period of fundamental change, characterized by new understanding of goals, values, quality and awareness of the need to move to lifelong learning and innovative conceptual approach in the development and use of modern teaching technology. In this regard, one of the main directions of developing the future mobile and higher physical education, along with the level of quality and providing greater accessibility for all population groups' focus is to provide training to new information and communication technologies.

The article stressed that the present position of the future expert in physical rehabilitation should have modern information and communication technologies, able to transform knowledge and teamwork, enhance professional competence in the field of restoration of health.

Indicators professional competence of specialists in physical rehabilitation include: overall set objectively necessary knowledge and skills; the ability to properly dispose of them in the performance of their functions; knowledge of the possible consequences of certain actions; practical experience in rehabilitation activities; the result of work to restore health; flexibility method and critical thinking; professional positions, individual psychological quality and acmeological invariants.

According to the author, professional competence of the expert in physical rehabilitation is seen as the domain of human

ability and the ability to perform certain labor functions to restore lost functions of the organism or individual organs and the restoration of physical qualities.

Key words: *information and communication technologies, the formation of professional competence of future specialists of physical rehabilitation, universities.*

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень та публікацій. Високі темпи змін, що відбуваються в країні і у світі, наростаюча глобалізація, включеність українського суспільства в загальносвітові процеси, інтенсифікація технологічних процесів і розширення комунікативного простору потребують компетентних фахівців в усіх сферах людської життєдіяльності, зокрема, у фізичній реабілітації.

У житті сучасного суспільства технології займають значне місце. Важливість технологічного компонента сучасної цивілізації полягає в тому, що саме він визначає стійкий розвиток суспільства. Практично усі процеси в суспільстві, так або інакше, відбуваються у супроводі технології. Її вплив на соціальні процеси призводить до істотних трансформацій останніх. Так, стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій служить ключовим чинником, що визначає процес інформаційної глобалізації, який стає характерним явищем теперішнього часу.

Одним з чинників, що впливають на динаміку розвитку сучасного суспільства та освіти, є інформатизація, сутність якої розкрита у наукових працях вітчизняних (В. Ю. Биков, О. М. Бондаренко, Я. В. Булахова, В. Ф. Заболотний, Т. І. Коваль, Г. О. Козлакова, А. П. Кудін, О. А. Міщенко, О. П. Пінчук, С.О. Сисоєва, О.В. Шестопал та ін.), російських (З. А. Абрамова, Н. В. Апатова, Я. А. Ваграменко, А. А. Вербицький, Т. П. Вороніна, Б. С. Гершунський, В. М. Глушкова, А. П. Ершов, К. К. Колін, Г. М. Коджаспірова, Ю. А. Первін, Е. С. Полат, А. В. Соколов, А. Д. Урсул та ін.) і зарубіжних (Д. Белл, Г. Кан, А. Тоффлер та ін.) учених.

Особливу увагу підготовці майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах приділяють зарубіжні (науковці А. Е. Akgün, G. S. Lynn & Byrne, C. John [5], R. Barnett [6], C. Justice, J. Rice, W. Warry, I. Laurie [7]).

Мета статті полягає у характеристиці ролі інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Реалізація стратегії модернізації вищої фізкультурної освіти істотно загострила проблему недостатньої професійної компетентності фахівців, що, передусім, зумовило значне підвищення вимог до рівня та якості підготовки майбутнього фахівця з фізичної реабілітації. Перед системою вищої фізкультурної освіти стоїть завдання не тільки навчити студентів конкретним наукам, передати їм знання, а сприяти розвитку професійно особистісних якостей, які дозволяють їм самореалізуватися в майбутній професійній діяльності та бути конкурентоспроможними фахівцями на ринку праці. З позицій сьогодення виникає об'єктивна необхідність розроблення теоретичних положень і практичних рекомендацій переходу зі знанієвого (кваліфікаційного) підходу на компетентнісний підхід.

У сучасних умовах розвитку вищої фізкультурної освіти стає пріоритетною підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, що володіють навичками професійної та соціально-психологічної адаптації у світі, який постійно змінюється. Вища фізкультурна освіта стає не лише засобом для найбільш адекватного відображення вимог нового суспільства і ринкової економіки, але й засобом для досягнення цілей, формування творчих і креативних потреб особистості майбутнього фахівця з фізичної реабілітації. Зміна парадигми вищої фізкультурної освіти супроводжується процесом переорієнтації результату освіти з понять «підготовленість», «загальна культура» на поняття «компетентність» та «професійна компетентність». Система вищої фізкультурної освіти вступила в період фундаментальних змін, що характеризуються новим розумінням її цілей, цінностей, якості і усвідомленням необхідності переходу до неперервної освіти та інноваційним концептуальним підходам у розробці і використанні сучасних педагогічних технологій. У зв'язку з цим одним з основних напрямів формування перспективної та мобільної системи вищої фізкультурної освіти, поряд з підвищенням рівня її якості та забезпеченням більшої доступності для усіх груп населення, є забезпечення націленості навчання на нові інформаційно-комунікаційні технології.

Аналіз літератури дозволив Х. Э. Мамаловій визначити актуальність компетентнісного підходу, яка полягає в тому, що: освітній результат «компетентність» як сукупність мотиваційно-ціннісних і когнітивних складових більшою мірою відповідає підготовці громадянина, здатного до активної соціальної адаптації та самостійного життєвого вибору самоосвіти та самовдосконалення; у компетентності з'єднуються інтелектуальна та емоційно-ціннісна складові освіти; зміст освіти повинен вибудовуватися за критерієм результативності; компетентність випускника, закладена в освітніх стандартах, спричиняє істотну зміну не лише у змісті освіти, але й у засобах його оволодіння, а значить, в організації освітнього процесу в цілому; цей підхід характеризується яскраво вираженою інтегративністю, об'єднуючи в єдине ціле відповідні уміння та знання, що відносяться до широких сфер діяльності, та особистісні якості, що забезпечують ефективне використання знань, умінь та навичок для досягнення мети [3, с. 9].

Як вважає Н. О. Белікова, «актуалізація проблеми фізкультурної освіти обумовлюється потребою: по-перше, оздоровлення нації у зв'язку з погіршенням фізичного стану багатьох категорій населення; по-друге, у зв'язку з новими уявленнями про народну освіту в цілому, які вимагають переходу від «науковчення» до логіки культури; і, по-третє, у зв'язку з розвитком ринку послуг, у тому числі фізкультурно-оздоровчих, реабілітаційних і спортивних» [1, с. 34]. Фізична реабілітація є комплексом послуг щодо відновлення організму людини, які надаються виключно фахівцем з фізичної реабілітації або під його керівництвом і контролем. Вона включає обстеження, вивчення, оцінку, діагностування, прогнозування, планування і повторне обстеження хворих та інвалідів.

У сучасний період однією з основних задач вищої фізкультурної освіти є не тільки формування системи знань, умінь та навичок студентів, але й розвиток професійної компетентності, завдяки наявності якої майбутні фахівці з фізичної реабілітації будуть спроможними здійснювати діяльність у галузі фізичної реабілітації і стануть висококваліфікованими

фахівцями у сучасному суспільстві.

До показників професійної компетентності фахівців з фізичної реабілітації відносимо: загальну сукупність об'єктивно необхідних знань, умінь та навичок; уміння правильно розпорядитися ними при виконанні своїх функцій; знання можливих наслідків певних дій; практичний досвід реабілітаційної діяльності; результат праці щодо відновлення здоров'я людини; гнучкість методу і критичність мислення; професійні позиції, індивідуально-психологічні якості та акмеологічні інваріанти. На нашу думку, професійна компетентність фахівця з фізичної реабілітації розглядається як володіння людиною здатністю і умінням виконувати певні трудові функції, спрямовані на відновлення втрачених функцій організму чи окремих органів та на відновлення фізичних якостей людини.

Для фахівців з фізичної реабілітації у структурі професійної компетентності традиційно можна виділити два основні компоненти: 1) професійні знання, якими фахівець з фізичної реабілітації оволодів у процесі навчання, підвищення кваліфікації і накопичення досвіду; 2) трудові навички і уміння, якими фахівець з фізичної реабілітації оволодів і які розвивалися у процесі практичної діяльності.

Головною складовою професійної компетентності є професійні знання. У вищих навчальних закладах, що мають великий освітній потенціал, здійснюється формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у процесі вивчення дисциплін циклу науково-предметної підготовки. На жаль, з позицій сьогодення наявність диплому про здобуття вищої фізкультурної освіти не завжди може служити гарантією професійної компетентності, успішного професійного становлення.

Сутність формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у процесі вивчення дисциплін циклу науково-предметної підготовки пов'язана з підготовкою студентів до цілеспрямованого підбору засобів і форм лікувальної фізичної культури, розробки методик застосування фізичних вправ на різних етапах лікування, планування і виконання програми подальшого функціонального відновлення і фізичної дієздатності хворого, виявлення і розширення резервних можливостей організму, тренування його і підготовки до фізичних навантажень на роботі і у побуті, повернення до активної участі у житті суспільства. Професійна компетентність фахівця з фізичної реабілітації визначає успішність виконання професійної діяльності, його готовність і здатність ефективно виконувати свою роботу. Разом з цим, підготовка професійно компетентних кадрів важлива для узгодження попиту і пропозиції на ринку праці, для забезпечення ефективної зайнятості населення. У процесі формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації важливо акцентувати увагу на стимулюванні професійного самовиховання, розвитку ініціативи та особистісного стилю реабілітаційної діяльності з урахуванням індивідуальності і рівня підготовки.

Формування професійної комунікативної компетентності неможливо без застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні майбутніх фахівців з фізичної реабілітації. Термін «інформаційно-комунікаційні технології» об'єднує інформаційний зміст і комунікативні можливості технологій, під якими розуміється система методів і засобів введення, обробки, зберігання, пошуку і передачі інформації в комп'ютерній мережі. Під інформаційно-комунікаційними технологіями О. М. Васічка розуміє сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збору, обробки, зберігання, відображення і використання інформації в інтересах її користувачів [2, с. 34].

А. В. Нізовцевим встановлено, що результати втілення ІКТ обумовлюють позитивний вплив упровадження комп'ютеризації на підвищення ефективності професійної підготовки: «1. Розширює й інтенсифікує можливості отримання й обміну інформацією, забезпечує її систематизацію, обробку та групування. 2. Дозволяє посилити мотивацію професійної підготовки через регулювання послідовності, обсягу, змісту, типу, рівнів, фахової спрямованості подання виробничих завдань і висунення вимог до виконання посадових обов'язків інженерів, їх складності й наповненості даними, коригування мети діяльності, що заохочує до роботи і забезпечує правильне розв'язання. 3. Підвищує інтерес до майбутньої професії шляхом створення умов виробничого середовища та результативної діяльності з відсутністю осуду в разі допущення помилок, усунення ситуацій неуспіху, обумовленого нерозумінням суті проблеми, прогалинами в знаннях і вміннях. 4. Стимулює інженерну діяльність за рахунок дозованої допомоги (диференційована за рівнями – додаткова інформація, порада, підказка, консультація, алгоритм, приклад) при розв'язуванні завдань. 5. Розкриває практичну значимість знань і вмінь використання комп'ютерних технологій, надаючи можливість студентам випробувати власні сили, проявити оригінальність, творчість, інженерний стиль поведінки. 6. Залучає до моделювання професійної діяльності, обміну думками, спонукає до саморегуляції, використання функцій організації й керування виробництвом, проектування технологій і техніки. 7. Розширює набори виробничих завдань і умови виконання посадових обов'язків, що дозволяє успішно застосовувати сформовані компетентності в дослідженні, діагностиці, проектуванні, моделюванні ситуацій, процесів та об'єктів (демонстрація, пошук залежностей, аналіз даних, вивчення факторів, прогнозування наслідків у динаміці тощо). 8. Формує рефлексію виробничої діяльності, дозволяє наочно уявити процес і результат, вибір засобів, визначення мети, виявлення типових, характерних помилок, встановлення й усвідомлення суті роботи інженера. 9. Забезпечує контроль важливих моментів пізнавально-практичної діяльності, вчасне розуміння і виправлення помилок, їх фіксація, визначення характеру, формування усталеного прийняття завдань та змісту інженерної діяльності, здійснення оперативної, підсумкової корекції. 10. Управляє діяльністю за рахунок забезпечення можливості вибору оптимальної стратегії практичної роботи, що включає рівень забезпечення інформацією (абстрактна, з більшою чи меншою кількістю алгоритмів і прикладів), ступінь складності завдань, варіантів розв'язку, вихідних та кінцевих даних, рекомендацій тощо [4, с. 34].

Вважаємо, що використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті забезпечує розвиток у майбутніх фахівців з фізичної реабілітації дослідницьких навичок, самостійності, творчого мислення, пізнавальної активності та актуалізує їх інтелектуальні здібності.

ВИСНОВКИ. Процес формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах повинен супроводжуватися активним використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Це

дозволило обґрунтувати необхідність виділення ІКТ-компетентності в структурі професійної компетентності майбутнього фахівця з фізичної реабілітації. Під ІКТ-компетентністю майбутнього фахівця з фізичної реабілітації розуміється інтеграційна характеристика особистості, сформована на основі знань, умінь і навичок з дисциплін циклу науково-предметної підготовки, здатність та готовність студента приймати ефективні рішення, застосовувати оптимальні методи й засоби реабілітаційної діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ вбачаємо у розробленні та теоретичному обґрунтуванні моделі формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у процесі вивчення дисциплін циклу науково-предметної підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белікова Н. О. Перспективи розвитку вищої фізкультурної освіти в контексті професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної реабілітації / Н. О. Белікова // Вісник Житомирського державного університету. – 2009. – Вип. 43. – С. 34–38.
2. Васичкина О. Н. Информационно-коммуникационные технологии как средство формирования профессиональной коммуникативной компетентности студентов экономических специальностей : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / О. Н. Васичкина. – Краснодар, 2009. – 20 с.
3. Мамалова Х. Э. Формирование профессиональной компетентности бакалавров-филологов в информационно-коммуникационной обучающей среде: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Х. Э. Мамалова. – Махачкала, 2013. – 20 с.
4. Нізовцев А. В. Інформаційно-комунікаційні технології забезпечення професійної підготовки майбутніх інженерів / А. В. Нізовцев // [Проблеми інженерно-педагогічної освіти](#). – 2013. – № 40-41. – С. 128-133.
5. Akgün, A.E , Lynn G.S, & Byrne, John C. (2003) : Organizational learning: a socio-cognitive framework, Human Relations, 56, 7, pp. 839-868.
6. Barnett R. Supercomplexity and the curriculum. Studies in Higher Education, 2000. 25(3), pp. 255–265.
7. Justice, C., Rice, J., Warry, W., & Laurie, I. Taking inquiry makes a difference – a comparative analysis of student learning. Journal of Excellence in College Teaching, 2007. 18(1), pp. 57-77.

УДК:

Левицька Л. М., Омельчук О. В.
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

МОНІТОРИНГ СТАНУ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ ВИХОВАНЦІВ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОЇ СПОРТИВНОЇ ШКОЛИ

У статті доведено: наявність гострих та хронічних захворювань опорно-рухового апарату в групах футболу спеціалізованої базової підготовки та вищих досягнень вихованців дитячо-юнацької спортивної школи.

Ключові слова: моніторинг, опорно-руховий апарат, футбол, хвороби.

Левицькая Л.М., Омельчук Е.В. Мониторинг состояния опорно-двигательного аппарата воспитанников детско-юношеских спортивных школ. В статье доказано наличие острых и хронических заболеваний опорно-двигательного аппарата в группах футбола специализированной базовой подготовки и высших достижений воспитанников детско-юношеской спортивной школы.

Ключевые слова: мониторинг, опорно-двигательный аппарат, футбол, болезни.

Levytska L.M., Omelchuk O.V. Monitoring the state of the musculoskeletal system to children's and youth sports school

Modern scientists made an assessment of various mechanisms of injury and damage (running, falling, shot on goal, interception, blocking) players in different position (goalkeepers, defenders, midfielders, forwards).

Analysis of literature on construction of sports training aimed at strengthening the musculoskeletal system players, shows that currently enough work, which makes recommendations on management training process using prevention of sports injuries.

Prevention of sports injuries in football groups remains high priority task. Moreover, the main function in the implementation of practical measures for the prevention of sports injuries and chronic diseases of the musculoskeletal system assigned coach.

The main priorities of prevention of sports injuries in football Coach groups can be considered improving the professional competence of trainers on:

- *A detailed selection of children and adolescents in the group of football;*
- *Sports specialization, given the age morpho-functional state of the OPA;*
- *To the basic principles of didactic training - regularity, gradual increase in stress and complications, consistency in learning motor skills;*
- *Individualization of training process;*
- *Constant monitoring of macro- and micro traumas as prevention of chronic diseases of the musculoskeletal system.*

Prospects for further research. Posted research proves the need for constant monitoring of the state of the musculoskeletal system in all groups of pupils with Coach Cops improve prevention of sports injuries.

Key words: monitoring, musculoskeletal, football, disease.